

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2904

Vragen van het lid **Van Wijngaarden** (VVD) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *bufferzones bij abortusklinieken* (ingezonden 20 mei 2022).

Antwoord van Minister **Kuipers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 30 mei 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht: «Deel Tweede Kamer wil landelijk verbod op demonstraties bij abortusklinieken: «Kan echt traumatisch zijn»»?¹

Antwoord 1

Ja

Vraag 2

Deelt u de mening dat alle vrouwen recht hebben op vrije en veilige toegang tot abortus?

Antwoord 2

Ja. Vrouwen moeten over een eventuele zwangerschapsafbreking vrijelijk kunnen besluiten. De wet schrijft dat ook voor.

Vraag 3

Bent u het ermee eens dat opringerige anti-abortus demonstranten bij abortusklinieken zorgen voor negatieve en ongewenste situaties voor vrouwen die een abortus willen laten uitvoeren?

Antwoord 3

Ik kan me voorstellen dat als een ongewenst zwangere vrouw met een hulpvraag op een vervelende manier wordt aangesproken bij een abortuskliniek, zij dat als intimidatie kan ervaren. Dat beschouw ik als een ongewenste situatie. Intimidatie keur ik te allen tijde af. Uit het demonstratierecht vloeit echter onder meer voort dat de overheid haar best moet doen een protest toe te staan daar waar de doelgroep die kan horen en zien. Deze bescherming

¹ EenVandaag, 18 mei 2022, «Deel Tweede Kamer wil landelijk verbod op demonstraties bij abortusklinieken: «Kan echt traumatisch zijn»», Deel Tweede Kamer wil landelijk verbod op demonstraties bij abortusklinieken: «Kan echt traumatisch zijn» – EenVandaag (avrotros.nl)

geldt ook voor protesten of betogingen waarbij beledigende, verwerpelijke of zelfs choquerende uitingen worden gedaan. Demonstreren mag, maar het intimideren van personeel en mensen die bij een abortuskliniek komen met een hulpvraag keur ik af.

Vraag 4

Vindt u het ook schokkend dat vrouwen die een abortus willen laten uitvoeren een «abortusbuddy» mee moeten nemen vanwege intimidatie door anti-abortusdemonstranten?²

Antwoord 4

Vrouwen moeten in alle vrijheid een zwangerschapsafbreking kunnen overwegen en toegang hebben tot abortuszorg. Een abortusbuddy kan vrouwen de soms gewenste psychosociale hulp bieden bij een moeilijk bezoek; dit zie ik juist als een mooie illustratie van hoe burgers elkaar onderling waardevolle steun kunnen bieden. Het is niet de bedoeling dat een abortusbuddy nodig is om intimidatie tegen te gaan. Zoals eerder gezegd is intimidatie onacceptabel.

Vraag 5

Bent u het ermee eens dat een bufferzone rondom de 17 Nederlandse abortusklinieken, waar demonstraties verboden zijn, intimidatie van vrouwen kan tegengaan door anti-abortusdemonstranten?

Antwoord 5

Het is primair een lokale aangelegenheid om nadere invulling te geven aan de uitoefening van het grondrecht om te demonstreren en daarbij het belang van bescherming van de vrouwen die een abortuskliniek bezoeken mee te wegen. Het demonstratierecht is geen vrijbrief voor wetsovertredingen. Bij het uitoefenen van het demonstratierecht dient het demonstratiekarakter en daarmee de collectieve meningsuiting voorop te staan. De wijze van handhaving in concrete situaties en de daarbij in te zetten middelen is maatwerk en wordt lokaal bepaald. Het lokale gezag heeft beoordelingsruimte bij handhaving. Als de lokale situatie daar aanleiding toe geeft kan ik me voorstellen dat het stellen van voorschriften ten aanzien van de in acht te nemen afstand van de demonstratie tot de ingang van de abortuskliniek een geschikte manier kan zijn om intimidatie te voorkomen.

Vraag 6

Kunt u aangeven welke andere instrumenten gemeenten in handen hebben om vrije en veilige toegang tot abortus voor vrouwen beter te borgen?

Antwoord 6

Over het instrumentarium van gemeenten bij demonstraties kan ik het volgende aangeven. De burgemeester kan voorschriften en beperkingen stellen om een demonstratie ordelijk en vreedzaam te laten verlopen, ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en om wanordelijkheden te bestrijden of te voorkomen. In dat kader kan de burgemeester ook voorschriften stellen of aanwijzingen geven aan de demonstranten waardoor anderen bescherming krijgen. Het recht om te demonstreren en om je mening te uiten is niet onbegrensd. Bij strafbare gedragingen of uitingen, zoals intimidatie, kan worden ingegrepen. Verder heeft mijn ambtsvoorganger eerder aan uw Kamer³ laten weten dat het in APV's (algemene plaatselijke verordeningen) strafbaar kan worden gesteld om zich hinderlijk te gedragen, personen lastig te vallen of zich onnodig op te dringen. Ook is het strafbaar om een door de burgemeester verboden demonstratie te houden en om te handelen in strijd met een door de burgemeester voor een demonstratie gesteld(e) voorschrift, beperking, aanwijzing of opdracht (artikel 11 Wet openbare manifestaties). De politie, het

² EenVandaag, 10 juni 2019, «Speciale buddy moet vrouwen tegen anti-abortusdemonstranten beschermen» 10 juni 2019, Speciale buddy moet vrouwen tegen anti-abortusdemonstranten beschermen – EenVandaag (avrotros.nl)

³ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 1651.

OM en uiteindelijk de strafrechter zullen echter van geval tot geval moeten beoordelen of een concrete gedraging strafbaar is.

Vraag 7

Zo ja, bent u dan bereid om een overzicht van de 17 Nederlandse abortusklinieken naar de Kamer te sturen met daarop een indicatie of deze abortusklinieken een bufferzone hebben, en zo ja, hoe groot deze zijn?⁴

Antwoord 7

Ik acht het niet passend een dergelijk overzicht aan uw Kamer te zenden. Het in goede banen leiden van een demonstratie is een lokale aangelegenheid, waarvoor de burgemeester verantwoordelijk is. De burgemeester legt daarover verantwoording af aan de gemeenteraad.

Wel kan ik u nog wijzen op een onlangs in opdracht van het Ministerie van BZK uitgevoerd onderzoek naar demonstratie en vergaderingsrechtelijke vraagstukken.⁵ In dit onderzoek worden ook voorbeelden van lokale maatregelen bij abortusklinieken besproken. Uit het onderzoek blijkt dat de situaties rond demonstraties bij abortusklinieken erg complex zijn, met sterk verdeelde meningen en tegenovergestelde belangen en rechten.

Vraag 8 en 9

Bent u ook bereid in gesprek te gaan met de burgemeesters van de gemeenten waarin de 17 Nederlandse abortusklinieken zijn gevestigd om na te gaan of zij ook een bufferzone voorstaan, en zo ja, hoe bufferzones in verschillende gemeenten geregeld zijn? Kunt u dit delen met de Kamer?

Kunt u tijdens deze gesprekken ook nagaan of de burgemeesters van deze gemeenten een bufferzone rondom abortusklinieken voorstaan, hoe groot deze moet zijn, en wat redenen zijn om dit niet te doen? Kunt u dit delen met de Kamer?

Antwoord 8 en 9

Dit gesprek heeft onlangs nog plaatsgevonden: in 2021 is er een expertmeeting georganiseerd door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en VWS. Daarna is er een factsheet⁶ gepubliceerd met enkele adviezen over demonstraties rond abortusklinieken die gemeenten in de praktijk kunnen toepassen. Ik blijf uiteraard in contact met gemeenten. Ook ga ik graag in gesprek met abortusklinieken, dan zal ik horen in welke gevallen er volgens hen (nog) geen passende oplossingen zijn gevonden. Als daar aanleiding toe is zal ik in overleg treden met mijn collega's van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV).

Vraag 10

Kunt u deze vragen voor het commissiedebat Medische ethiek/Orgaandonatie op 2 juni 2022 beantwoorden?

Antwoord 10

Ja.

⁴ De abortusklinieken zijn gevestigd in: Almere, Amsterdam, Arnhem, Den Haag, Eindhoven, Enschede, Goes, Groningen, Heemstede, 's-Hertogenbosch, Roermond, Rotterdam, Utrecht, en Zwolle. Via: Abortusklinieken | Sense.info

⁵ Kamerstuk 34 324, nr. 6.

⁶ Bijlage-3_VNG_Factsheet-Demonstraties-bij-abortusklinieken_20210617.pdf (humanistischverbond.nl)